Forma i sadržaj upravnog akta

Jurković, Katarina

Undergraduate thesis / Završni rad

2015

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Polytechnic "Nikola Tesla" in Gospić / Veleučilište "Nikola Tesla" u Gospiću**

Permanent link / Trajna poveznica: https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:107:144951

Rights / Prava: In copyright / Zaštićeno autorskim pravom.

Download date / Datum preuzimanja: **2024-03-28**

Repository / Repozitorij:

Polytechnic Nikola Tesla in Gospić - Undergraduate thesis repository

zir.nsk.hr

Image not found or type unknown

Veleučilište Nikola Tesla u Gospiću

Upravni odjel

Stručni upravni studij

FORMA I SADRŽAJ UPRAVNOG AKTA

(završni rad)

Gospić,srpanj,2015.

Veleučilište Nikola Tesla u Gospiću

Upravni odjel

Stručni upravni studij

FORMA I SADRŽAJ UPRAVNOG AKTA

(završni rad)

Mentor:mr.sc.Ivan Šprajc

Studentica:Katarina Jurković

MBO:2969000329/12

Gospić,srpanj,2015.

Veleučilište „Nikola Tesla" u Gospiću
Upravni odjel
Otočac, 29. 06. 2015.

Z A D A T A K
za završni rad

Pristupniku/-ici JURKOVIĆ KATARINI MBS: 2963000329/12

Studentu stručnog studija Javne uprave izdaje se tema završnog rada pod nazivom

FORMA I SADRŽAJ UPRAVNOG AKTA

Sadržaj zadatka :

Pristupnica je za temu završnog rada odabrala obradu često zanemarenih ali vrlo važnih aspekata upravnih akata. Nakon pregleda osnovnih zasada upravnog akta kao pravnog instituta dat će se pregled ključnih odredbi Zakona o općem upravnom postupku („Narodne novine" br. 47/09; dalje: ZUP). Ovaj zakon nije unio drastične promjene u aspektima forme i sadržaja upravnog akta ali pruža solidnu osnovu za obradu teme. Nadalje, u radu je potrebno dati barem elementarni pregled novijeg upravnopravnog zakonodavstva kao i upravnosudske prakse u rečenom kontekstu. Naposlijetku, rad će biti okončan sažetim prikazom rezultata obrade teme.

Završni rad izraditi sukladno odredbama Pravilnika o završnom radu Veleučilišta „Nikola Tesla" u Gospiću.
Mentor: **mr.sc. Ivan Šprajc** zadano: 29. 06. 2015.

Pročelnik odjela: ALEKSANDRE SKENDŽIĆ predati do: 17.07.2015.
(ime i prezime) (nadnevak) potpis

Student: Katarina Jurković primio zadatak: Katarina J.
(ime i prezime)

Dostavlja se:
- mentoru,
- pristupniku

IZJAVA

Izjavljujem da sam samostalno izradila rad pod nazivom:Forma i sadržaj upravnog akta,iz kolegija Upravno pravo,uz nadzor i stručnu pomoć mentora mr.sc.Ivana Šprajca.

Potpis studenta:
Katarina Jorković

SAŽETAK

U uvodu ću najprije pisati općenito o tome što je upravni akt,njegove karaktetistike,vrste i drugo.Zatim ću se nadovezati na temu forma i sadržaj upravnog akta,te također napisati općenite stvari na tu temu.U početku razrade,ponajprije ću opširnije definirati pojam upravnog akta,te ga povezati sa načelima,točnije:načelom zakonitosti,učinkovitosti i ekonomičnosti te načelom prava stranke na pravni lijek.Nakon toga pisati ću opširnije o formi,zatim o sadržaju upravnog akta,te naglasiti važnost kako jednog tako i drugog pojma,sve to po uzoru na Zakon o općem upravnom postupku.Isto tako,naglasit ću rješenje i zaključak kao najbitniju vrstu upravnog akta,također po uzoru na Zakon o općem upravnom postupku.Naposljeljku,zadanu temu prikazat ću pobliže na primjerima prakse Ustavnog te Upravnog suda Republike Hrvatske.U zaključku ću objediniti sve važne komponente ovog rada i istaknuti sve bitne činjenice.

SADRŽAJ:

1.UVOD…….1
2.UPRAVNI AKT……. 3
2.1.KARAKTERISTIKE UPRAVNIH AKATA…….. 3
2.2.DONOSIOCI UPRAVNIH AKATA…….. 5
2.3.VRSTE UPRAVNIH AKATA……... 6
3.NAČELA UPRAVNOG POSTUPKA…….. 8
4.FORMA I SADRŽAJ UPRAVNOG AKTA…… 11
5.DODACI UPRAVNOM AKTU……... 15
6.VREMENSKO DJELOVANJE UPRAVNOG AKTA…… 17
7.RETROAKTIVNO DJELOVANJE UPRAVNOG AKTA……. 18
8.OBVEZNOST UPRAVNOG AKTA……... 19
9.IZVRŠENJE UPRAVNOG AKTA…….. 20
10.PRAVOMOĆNOST UPRAVNOG AKTA…… 21
10.1.PRAVOMOĆNOST,KONAČNOST,IZVRŠNOST…… 22
11.POGREŠNI UPRAVNI AKTI…… 23
11.1.OBUJAM I POSLJEDICE POGREŠNOSTI……... 23
12.PRIMJER IZ PRAKSE 1….....…….…… 25
12.1.PRIMJER IZ PRAKSE 2……...…….…….…… 27
12.2.PRIMJER IZ PRAKSE 3..……...…….……... 29
12.3.PRIMJER IZ PRAKSE 4..……...…….……... 30
13.ZAKLJUČAK…… 32
14.LITERATURA…… 33

1.UVOD

Tema ovog rada je forma i sadržaj upravnog akta,tema koja mi je od svih ponuđenih bila najpoznatija,a samim time i najzanimljivija.Upravni akt je najvažnija i najčešća vrsta pravnog akta što ga uprava donosi.Upravni akt kao cjelinu,teško je u cjelosti definirati pošto još uvijek postoje brojna pitanja o upravnom aktu koja su sporna.Problematici definiranja upravnog akta doprinjeli su različiti pristupi tumačenju njegovih bitnih svojstava,iako svi ti pristupi sadrže određene zajedničke elemente kada su u pitanju njegove bitne karakteristike,točnije:

a) autoritativnost i jednostranost,

b) konkretnost,

c) pravno djelovanje,

d) pravna vezanost.

Pojam upravnog akta prisutan je ponajviše u pravnoj teoriji,te u znatno manjoj mjeri svoje mjesto nalazi u zakonodavstvu.Termin "upravni akt" nastao je u Francuskoj-*acte administratif*-početkom devetnaestog stoljeća.Kao proizvod određenog vremena u razvoju moderne upave,upravni akt postaje njezin temeljni instrument kojim uprava sada,u svojoj osnovnoj djelatnosti primjenjuje pravno pravilo na konkretan slučaj odlučujući pri tome formom upravnog akta o pravima i obvezama subjekata u konkretnoj upravnoj stvari(Borković,2002.). Kada je riječ o zakonodavstvu ,jednu od definicija upravnog akta nalazimo u Zakonu o upravnim sporovima,dok Zakon o općem upravnom postupku sadrži odredbe koje se odnose na rješenje kao najvažniju vrstu upravnog akta koja se donosi u upravnom postupku,pored toga tim zakonom određuju se slučajevi u kojima se može odlučivati zaključkom.Donosioci upravnih akata mogu biti tijela državne uprave,te druga državna tijela kao i druge pravne osobe koje imaju javne ovlasti.Nadalje,postoje vrste upravnih akata,često nazivane potkategorijama.Posebno se ističu sljedeće vrste upravnih akata:

a) konstitutivni i deklaratorni,

b) upravni akti doneseni prema službenoj dužnosti ili na prijedlog stranke,

c) pozitivni i negativni upravni akti,

d) individualni i generalni,

e) slobodni i pravno vezani,

f) jednostavni i složeni,

g) akti koji se donose u posebnom postupku.

Naposljetku,jedna od najvažnijih karakteristika su forma i sadržaj upravnog akta,o kojima će u nastavku biti najviše govora.Kada je u pitanju forma upravnog akta,misli se na oblik kojim se izražava sadržaj samog akta.Forma,odnosno sadržaj upravnog akta utvrđuje se pravnom normom ,dakle načini formalnog izražavanja upravnog akta stvar su pozitivnog zakonodavstva. Donosilac upravnog akta može ga donositi samo u obliku koji propisuje ili dopušta pravna norma,za upravni akt načelno se utvrđuje pismeni oblik,koji je ujedno i glavni način izražavanja upravnog akta. Sadržaj upravnog akta služi lakšem ostvarivanju svrhe zbog koje je akt donesen.Kada je akt u pisanom obliku,njegov sadržaj mora imati sastavne djelove koje predviđa pravna norma,po starom Zakonu o općem upravnom postupku to su : uvod ,dispozitiv ,obrazloženje ,uputa o pravnom lijeku ,naziv tijela koji ga je donio s brojem i datumom rješenja, potpis službene osobe i pečat tijela (čl.206.st.3). Kao što je već spomenuto,Zakon o općem upravnom postupku,opisuje rješenje kao najvažniju vrstu upravnog akta,pa tako navodi i njegove sastavne djelove: zaglavlje, uvod,izreka, obrazloženje ,uputa o pravnom lijeku, potpis službene osobe i otisak službenog pečata javnopravnog tijela (čl.98.).Također,bitno je spomenuti i dodatke upravnom aktu,točnije:

a)uvjet,

b)namet,

c)rok,

d)pridržaj opoziva.

2.UPRAVNI AKT

Kao što je već navedeno u uvodu,iznimno je teško definirati upravni akt kao cjelinu,te se u teoriji javlja čitavo mnoštvo različitih definicija zahvaljujući različitim shvaćanjima pojma upravnog akta.Isto tako,poznato je kako sva ta shvaćanja imaju neke zajedničke odlike koje se pojavljuju kod gotovo svih definicija,pa je to jedna od olakotnih okolnosti kod pokušaja definiranja upravnog akta. Pojam upravnog akta susreća se u teoriji i zakonodavstvu. U pravnoj teoriji gdje se taj pojam susreće razmjerno mnogo šire nego u zakonodavstvu,granice njegove definicije sežu od najširih određenja prema formalnom kriteriju(kad se pojam "upravni akt" izjednačava s pojmom "akt uprave"što znači da bi svaki akt uprave bio upravni akt) do sužavanja pojma na samo one karakteristike koje su nužne za određivanje upravnog akta kao posebne pravne kategorije (Borković ,2002.).Kada se radi o upravnom aktu u teoriji,spominje se kako se termin upravni akt nije probio u sva moderna prava i kako se više primjenjuje u teoriji nego u zakonodavstvu i praksi. Upravni akt u formalnom smislu uzima se kao svaki akt što ga donose upravna tijela države,dok se u materijalanom smislu definira prema funkcijama koje se njegovim sadržajem ostvaruju.U teoriji se može reći da upravni akt predstavlja autoritativnu odluku u kojoj se jednostrano odlučuje o subjektivnim pravima,o obvezama ili pravnim interesima pojedinih subjekata u konkretnoj upravnoj stvari,dakle upravni akt čini instrument za izvršavanje dijela upravne funkcije koja se sastoji od odlučivanja u upravnim stvarima. Također,jedna od definicija upravnog akta u teoriji upravnog prava glasi:"upravni akt je autoritativno odlučenje u cilju izazivanja neposrednog pravnog efekta u pravima i dužnostima fizičkih i kolektivnih osoba za konkretan slučaj na području upravne djelatnosti"(Borković,2002.). Pojam i definicija upravnog akta rijetko se susreću u zakonskim tekstovima,umjesto toga koriste se termini poput rješenje,odluka,zaključak i slično.Promatrano s motrišta zakonitosti i pravne sigurnosti,trebao bi upravni akt predstavljati-osobito za svoje destinatare a to su potencijalno sve fizičke i pravne osobe kao pravni subjekti-najsigurniji način djelovanja javne uprave(Šprajc,2004.)

2.1.KARAKTERISTIKE UPRAVNIH AKATA

Bitni elementi upravnog akta,odnosno elementi koji su svojstveni svakom upravnom aktu,imaju dvostruku svrhu.Jedna je da se izražavanjem bitnih karakteristika upravnog akta omogućava sagledavanje specifičnosti koje upravni akt kao pravna kategorija posjeduje,a druga je

da bitne karakteristike upravnog akta,svojstvene samo toj vrsti pravnih akata,omogućuju razlikovanje upravnog akta od drugih akata koje uprava također može donositi.Autoritativnost i jednostranost prva je karakteristika upravnog akta.Kad donosilac upravnog akta donosi taj isti akt, on na njega djeluje autoritativno,točnije regulira prava i dužnosti subjekata pristupa kao nosilac autoriteta vlasti,samim tim,prema drugim subjektima istupa u upravnopravnom odnosu s jačom voljom,te se u takvom odnosu javlja razlika u položaju subjekata. U tom slučaju,subjekti o čijim pravima i obvezama donosilac odlučuje nalaze se u podređenom odnosno subordiniranom položaju u odnosu na donosioca akta,to je ujedno najčešći slučaj. U drugom slučaju,javlja se koordinacija subjekata kada oni suglasnim očitovanjem volje istupaju na jednakim pozicijama odnosno ravnopravno.Na autoritativnost upravnog akta nadovezuje se njegova jednostranost.Bitno je istaknuti kako je upravni akt uvijek jednostran,ta jednostranost očituje se u činjenici da akt,odnosno njegov sadržaj,kao i pravni učinak nastaju kao posljedica izražene volje jednog subjekta,točnije donositelja.Također,bitno je naglasiti razliku između jednostranih i dvostranih akata,naime dvostrani akt nastaje kao posljedica suglasnosti volja sudionika u pravnom odnosu koji se formira aktom.Naposljetku važno je naglasiti da se jednostranost upravnog akta uzima kao njegova bitna značajka,bez obzira na to je li akt donesen prema službenoj dužnosti ili na prijedlog stranke. Konkretnost upravnog akta,također je jedna od bitnih karakteristika upravnog akta,ta konkretnost seže u dva smjera.Jedan smjer je prema predmetu o kojem se odlučuje,točnije konkretna upravna stvar,a drugi prema subjektu o čijim se pravima i obvezama odlučuje upravnim aktom,odnosno prema konkretnim adresatima akta.Dakle,kad se upravnim aktom reguliraju prava i obveze pojedini subjekata onda se iz njegove prirode točno razaznaje o čemu je riječ i na koje subjekte se odnosi. Kao jedno od bitnih svojstava upravnog akta,navodi se pravno djelovanje upravnog akta,odnosno da proizvodi neposredni pravni učinak,to je ujedno i najbitnija značajka upravnog akta iz razloga što se upravni akt donosi radi toga da bi se proizveo pravni učinak.Autoritativni istup formom upravnog akta dovodi do toga da se pravni odnos zasnuje,mijenja ili ukine,ili s druge strane da se utvrdi. Naposljetku u oba načina radi se o pravnom učinku koji je izazvao upravni akt,iako važno je napomenuti kako je u prvom slučaju pravno djelovanje upravnog akta konstitutivno odnosno kreatorno,dok je u drugom slučaju riječ o deklaratornom ili utvrđujućem djelovanju.Pravno djelovanje upravnog akta,prvenstveno se odnosi na adresata,točnije stranku o čijim se pravima i obvezama odlučivalo aktom,ali ne treba isključiti da upravni akt djeluje i na svoga donosioca,i to djelovanje se karakterizira kao neposredno djelovanje.Isto tako,neophodna je činjenica to što upravni akt može djelovati i posredno,prema trećim osobama,i to u slučaju kad je stranci koja je bila

subjekt postupka u kome je donesen upravni akt,podijeljeno neko apsolutno pravo,djelovanje takvog prava prema svima izaziva posredno djelovanje upravnog akta prema trećim osobama. Naposljetku,na redu je pravna vezanost upravnog akta,poznatija kao načelo zakonitosti,ali o ovoj karakteristici više riječi biti će u nastavku.

Prema spomenutim bitnim elementima,dakle,upravni akt bismo mogli definirati kao akt kojim,kad je to predviđeno pravnom normom,ovlašteni subjekt,na autoritativan i jednostran način odlučuju o pravima i obvezama pojedinih subjekata u konkretnoj upravnoj stvari(Borković,2002.).Kao što je već spomenuto u uvodu,Zakon o upravnim sporovima definira upravni akt na sljedeći način:ocjena zakonitosti pojedinačne odluke kojom je javnopravno tijelo odlučilo o pravu,obvezi ili pravnom interesu stranke u upravnoj stvari,protiv koje nije dopušteno izjaviti redoviti pravni lijek(čl.3.st.1.).

2.2.DONOSIOCI UPRAVNIH AKATA

Kada je riječ o donosiocima upravnih akata,kao što je navedeno u uvodu,to mogu biti:tijela državne uprave,te druga državna tijela kao i druge pravne osobe koje imaju javne ovlasti. Navedena tijela državne uprave obuhvaćaju neke strukture izvan državne uprave koje mogu djelovati u upravnim stvarima,ali da bih precizno znali koja to tijela donose upravne akte,odgovor je moguće izvući iz rješenja koje prihvaća konkretni pravni sustav i koje razvija njegova pravna praksa.Pored državnih tijela,poznato je,da upravni akt mogu donositi i druga tijela izvan državne uprave,pa je jasno zašto se u općoj teorijskoj definiciji upravnog akta pitanje njegova donosioca zapostavlja. Jedan od primjera donošenja upravnih akata izvan djelokruga državne uprave jesu ustanove.U Zakonu o ustanovama stoji kako zakonom i na temelju zakona donijetom odlukom predstavničkog tijela jedinica lokalne i područne(regionalne) samouprave,može se javnoj ustanovi povjeriti da u sklopu djelatnosti radi koje je osnovana,općim aktima uređuje određene odnose,da rješava u pojedinačnim upravnim stvarima o pravima,obvezama i odgovornosti fizičkih i pravnih osoba,te da obavlja druge javne ovlasti(čl.10). Iz tog članka jasno je kako će javna ustanova tu funkciju obavljati preko upravnih akata koje će donositi kao nositelj javnih ovlasti i ti akti će po svojoj pravnoj snazi biti izjednačeni s aktima državne uprave.

Iz svega navedenog,jasno je uočljivo kako državna tijela,odnosno tijela državne uprave definitivno nisu jedini donosioci upravnih akata,ali nedvojbeno jesu najčešći primjer donosioca upravnih akata.

2.3.VRSTE UPRAVNIH AKATA

U teoriji upravnog prava upravni akti se dijele prema različitim kriterijima kao što je primjerice različitost podjele upravnih akata,što dovodi do pojave različitih vrsta upravnih akata, koje su ranije navedene.Svaka od tih vrsta je specifična,te ukupnom podjelom obuhvaćaju sve one karakteristike koje su svojstvene upravnom aktu kao posebnom pravnom institutu.Kao prva vrsta upravnog akta,navode se konstitutivni i deklaratorni upravni akti .Konstitutivni (kreatorni, stvarajući) su akti kojima se zasniva,mijenja ili ukida neki pravni odnos.Nasuprot tih akata nalaze se deklaratorni,odnosno utvrđujući upravni akti koji utvrđuju već postojeći pravni odnos i pravnu situaciju.Razlika između te dvije vrste je ta što konstitutivni akt stvara jedan pravni odnos koji do tada nije postojao,odnosno već u postojećem aktu izaziva promjene time što ga mijenja ili ukida,dok deklaratorni akt utvrđuje već postojeći pravni odnos,točnije deklaratornim aktom se utvrđuje da su ispunjeni uvjeti koje pravna norma propisuje da bi mogla nastupiti određena pravna situacija. Također,bitno je naglasiti vrijeme odkad pojedini akt proizvodi pravni učinak,dakle konstitutivni akt djeluje ubuduće,*ex nunc*;znači da se pravni odnos stvara,mijenja ili prestaje trenutkom donošenja akta i da ga takvim treba smatrati ubuduće.Za razliku od konstitutivnih akata,deklaratorni djeluju unatrag,*ex tunc*,što znači kako za trenutak njihova važenja nije odlučno vrijeme donošenja, odnosno priopćavanja akta,već trenutak kad su nastupile okolnosti utvrđene u pravnoj normi zbog kojih je akt bio donesen.Ali,kao i većina pravila i ovo ima svojih izuzetaka,tako primjerice postoje slučajevi kad konstitutivni akt djeluje unatrag.Jedan od takvih primjera je kad je povodom pravnih lijekova jedan akt stavljen izvan snage,pa se o istoj stvari ponovno odlučuje konstitutivnim aktom, taj akt nužno ima retroaktivno djelovanje.Isto tako,postoje situacije u kojima deklaratorni akt djeluje ubuduće primjerice rješenje kojim se utvrđuje na kojoj se javnoj cesti promet može obavljati isključivo motornim vozilima.Važno je spomenuti da postoje vrste kako konstitutivnih tako i deklaratornih upravnih akata.Ovlašćujući i obvezujući akti prvi su koje navodimo kao vrstu konstitutivnih upravnih akata.Ovlašćujući ili favoribilni konstitutivni upravni akti odlikuju se time što na osnovi njih adresat dobiva neko pravo koje dotad nije imao,kao i mogućnost da to pravo ostvari,dok obvezujući ili onerozni upravni akti su oni kojima se stranci nameću izvjesne dužnosti ,primjerice dužnost plaćanja poreza,ali i izvjesne zabrane,nalažu neke činidbe ili trpljenja. Sljedeća vrsta konstitutivnih upravnih akata jest akt-uvjet,odnosno vrsta u kojem se prava i dužnosti adresata ne određuju samim aktom,već je akt samo uvjet da bi određena situacija mogla nastati,ali kad jednom nastane,onda u cijelosti ovisi o onim pravnim propisima kojima se regulira.Dispenz je vrsta koja se odlikuje time što donosilac takvog akta može,koristeći se ovlašću iz odgovarajuće pravne

norme odstupiti od strožih uvjeta i na adresate primjeniti blaže uvjete.Naposljetku,red je na osobnim i stvarnim aktima.Kod osobnih akata bitno je da ovlasti,odnosno obveze za adresata akta proizlaze neposredno iz samog akta,i te ovlasti su u pravilu neprenosive.Stvarni akti odlikuju se time što ovlasti iz akata proizlaze za pojedinca iz odnosa koji on ima prema određenoj stvari,pa takve ovlasti mogu imati svi oni koji se prema takvoj stvari nalaze u odgovarajućem odnosu, primjerice odnos vlasništva.Deklaratorni akti,za razliku od konstitutivnih imaju jednostavniju podjelu,dijele se na one kojima se utvrđuje sam pravni odnos i na one kojima se utvrđuju činjenice ili okolnosti koje su mjerodavne za neki pravni odnos.Sljedeća vrsta upravnih akata su upravni akti doneseni prema službenoj dužnosti ili na prijedlog stranke.Akte donesene po službenoj dužnosti pokreće nadležno tijelo,prema tome razlozi za donošenje takvih akata mogu biti:na temelju zakona ili na zakonu zasnovanog propisa te kad utvrdi ili sazna da s obzirom na postojeće činjenično stanje treba radi zaštite javnog interesa pokrenuti upravni postupak.Drugi akti donose se na prijedlog stranke,što znači da je postojanje odgovarajućeg prijedloga stranke nužna procesna pretpostavka za postupanje nadležnog tijela sa svrhom vođenja postupka i donošenja upravnog akta.U slučaju kada se akt pokreće na zahtjev stranke,taj zahtjev ima dvostruku važnost.Jedna je da on ima "pokretačku snagu" i ujedno predstavlja bitni element za donošenje takvog akta.Pozitivni i negativni akti sljedeća su vrsta upravnih akata.Kada donosilac akta može reagirati različito prema zahtjevu stranke ,odnosno može prihvatititi taj zahtjev i dodjeliti stranci neko pravo,tada je riječ o pozitivnim upravnim aktima.Nasuprot tome,donosilac akta može odbiti zahtjev stranke odnosno riješiti zahtjev negativno za stranku,i tada je riječ o negativnom ili odbijajućem upravnom aktu.Posebna vrsta negativnog upravnog akta je primjer kada donosilac akta,iako je nadležan,ignorira zahtjev stranke pa o njemu ne odluči u određenom vremenu ili ne odluči uopće,ta situacija poznatija je pod nazivom šutnja administracije,i predstavlja svojevrsan problem u domeni pravnog djelovanja i u oblasti odnosa tijela državne uprave prema građanima.To pitanje uređeno je Zakonom o općem upravnom postupku,no o tome će više riječi biti u nastavku rada.Nadalje,treba spomenuti individualne i generalne akte.Ta podjela polazi od načina određivanja stranaka,odnosno osoba o čijim se pravima ili obvezama odlučuje upravnim aktom.Kod individualnih upravnih akata adresati akta označeni su pojedinačno i poimenično i to bez obzira na to koliko ih ima.Kod generalnih upravnih akata adresati akta ne određuju se poimenično,nego se prema određenim svojstvima adresata zaključuje o tome na koje se osobe odnosi takav akt.Kod obje vrste,riječ je o konkretnoj upravnoj stvari o kojoj se odlučuje.Sljedeća vrsta su pravno vezani akti i akti u kojima je sadržana diskrecijska ocjena,koje ćemo pobliže objasniti u poglavlju forma i sadržaj upravnog akta.

Jednostavni i složeni upravni akti sljedeća su vrsta upravnih akata.Jednostavni upravni akti su oni kod kojih se u odlučivanju upravne stvari javlja samo jedan donosilac,dok kod složenih ili kompleksnih upravnih akata u donošenju sudjeluju dva ili više tijela.Naposlijetku,posljednja vrsta upravnih akata su rješenja i zaključci,koji su ujedno i najvažnija vrsta upravnih akata,te će biti pobliže objašnjeni u nastavku.Ono što je bitno ovdje naglasiti jest razlika između te dvije vrste, odnosno rješenjem se odlučuje o stvari koja je predmet postupka,dok se zaključkom odlučuje o pitanjima koja se tiču postupka i o pitanjima koja se kao sporedna pojavljuju u svezi s provođenjem postupka,a koja se ne odlučuju rješenjem.

3.NAČELA UPRAVNOG POSTUPKA

Svaki postupak,pa tako i upravni,počiva na određenom broju temeljnih načela.Riječ je o osnovnim vrijednostima ili ciljevima koje će nadležno tijelo nastojati ostvariti u što većoj mjeri u svakom pojedinom upravnom postupku.Temeljna načela istodobno predstavljaju i svojevrsne normativne putokaze za razrješenje pojedinih situacija koje nisu predviđene pravnim normama sadržanim u zakonu koji regulira upravni postupak(Šprajc,2010.)

Zakon o općem upravnom postupku poznaje deset načela:

a)načelo zakonitosti,
b)načelo razmjernosti u zaštiti prava stranaka i javnog interesa,
c)načelo pomoći stranci,
d)načelo utvrđivanja materijalne istine,
e)načelo samostalnosti i slobodne ocjene dokaza,
f)načelo učinkovitosti i ekonomičnosti,
g)načelo pristupa podacima i zaštite podataka,
h)pravo stranke na pravni lijek,
i)načelo zaštite stečenih prava stranaka,
j)službena uporaba jezika i pisma.

U nastavku će biti obrađena ona načela koja su najbitnija odnosno neophodna kad je u pitanju forma i sadržaj upravnog akta.Prvo takvo načelo je načelo zakonitosti,načelo zakonitosti i njegova zaštita u temelju je vladavine prava,osnovno je načelo pravnog sustava i sadržava zahtjev da svi akti državne vlasti moraju biti u skladu sa zakonom i moraju biti doneseni po postupku

propisanom zakonom(Turčić,2011.).Javnopravno tijelo rješava upravnu stvar na temelju zakona i drugih propisa te općih akata donesenih na temelju zakonom utvrđenih javnih ovlasti(čl.5.st.1.Zakona o općem upravnom postupku).U upravnim stvarima u kojima je javnopravno tijelo zakonom ovlašteno rješavati po slobodnoj ocjeni,odluka mora biti donesena u granicama dane ovlasti i sukladno svrsi radi koje je ovlast dana(čl.5.st.2.Zakona o općem upravnom postupku).Temelji načela zakonitosti sadržani su u čl.5. Ustava,odredbe koje glase:U Republici Hrvatskoj zakoni moraju biti u suglasnosti s Ustavom,a ostali propisi i s Ustavom i sa zakonom.Svatko je dužan držati se Ustava i prava i poštivati pravni poredak Republike Hrvatske.Načelo zakonitosti također je utvrđeno i čl.19. Ustava koji glasi:Pojedinačni akti državne uprave i tijela koja imaju javne ovlasti moraju biti utemeljeni na zakonu.Zajamčuje se sudska kontrola zakonitosti pojedinačnih akata upravnih vlasti i tijela koja imaju javne ovlasti.Načelo zakonitosti odnosi se na sve podzakonske akte koji se donose na temelju zakonske ovlasti,prema tome mora se odnositi i na sve akte koji se donose na temelju tih propisa.Zaštita načela zakonitosti ostvaruje se u upravnom postupku upotrebom pravnih lijekova,ali i u velikoj mogućnosti upravnih tijela više razine da izmjene ili ukinu,odnosno ponište pravomoćne uprabne akte za koje utvrde da povređuju načelo zakonitosti(Turčić,2011.).Slijedi načelo učinkovitosti i ekonomičnosti.U upravnim stvarima postupa se što je moguće jednostavnije,bez odgode i uz što manje troškova,ali tako da se utvrde sve činjenice i okolnosti bitne za rješavanje o upravnoj stvari(čl.10.Zakona o općem upravnom postupku).Radi ostvarivanja učinkovitosti i ekonomičnosti u rješavanju upravnih stvari,Zakon o općem upravnom postupku izričito propisuje kako se rješenje može izdati i na propisanom obrascu,što je također vid pisanog oblika rješenja kojem su forma i dio sadržaja unaprijed određeni.Konačno,važno je istaknuti pravo stranke na pravni lijek.Protiv prvostupanjske odluke odnosno ako javnopravno tijelo nije o upravnoj stvari rješilo u propisanom roku,stranka ima pravo žalbe,ako zakonom nije drukčije propisano (čl.12. st .1 .Zakona o općem upravnom postupku).Protiv drugostupanjske odluke odnosno protiv prvostupanjske odluke protiv koje nije dopuštena žalba može se pokrenuti upravni spor (čl.12.st.2. Zakona o općem upravnom postupku).Protiv upravnog ugovora ili drugog postupanja javnopravnog tijela ili pružatelja javnih usluga stranka ima pravo na prigovor(čl.12.st.3.Zakona o općem upravnom postupku).Ustav Republike Hrvatske pravo na žalbu svrstava među temeljne slobode i prava čovjeka i građanina;Jamči se pravo na žalbu protiv pojedinačnih pravnih akata donesenih u postupku prvog stupnja pred sudom ili drugim ovlaštenim tijelom.Pravo na žalbu može biti iznimno isključeno u slučajevima određenim zakonom ako je osigurana druga pravna zaštita(čl.18.).Žalba je redovni

pravni lijek protiv prvostupanjskog rješenja donesenog u upravnom postupku;Protiv prvostupanjskog rješenja stranka ima pravo izjaviti žalbu drugostupanjskom tijelu,ako zakonom žalba nije isključena(čl.105.st.1.Zakona o općem upravnom postupku).Obnova postupka(čl.123.do 127.Zakona o općem upravnom postupku),oglašavanje rješenja ništavim(čl.128.Zakona o općem upravnom postupku) i poništavanje i ukidanje rješenja(čl.129.do 132.Zakona o općem upravnom postupku) izvanredni su pravni lijekovi koji se mogu koristiti samo u taksativno određenim slučajevima.Pravo na žalbu protiv rješenja donesenog u prvom stupnju uvijek se pretpostavlja (Turčić,2011.).O pravu na žalbu stranka mora biti upozorena uputom o pravnom lijeku,osobito stranku u uputi o pravnom lijeku treba upozoriti o nedopuštenosti žalbe i,u tom slučaju,o njezinu pravu na pokretanje upravnog spora.Žalba ima odgodni učinak,iz toga proizlazi da odgađa pravne učinke rješenja dok se stranci na dostavi rješenje o žalbi,ako zakonom nije drukčije propisano. Dakle,rješenje se u tijeku roka za žalbu ne može prisilno izvršiti kad je žalba propisano izjavljana, rješenje se ne može izvršiti sve dok tijelo drugog stupnja ne donese rješenje o žalbi i ne dostavi ga stranci.Bitno je naglasiti da istekom roka za žalbu kad ona nije izjavljena ili završetkom žalbenog postupka,rješenje se više ne može pobijati žalbom.Stranka se može odreći prava na žalbu u pisanom obliku ili usmeno na zapisnik,od dana primitka prvostupanjskog rješenja do dana isteka roka za izjavljivanje žalbe(čl.106.st.1.Zakona o općem upravnom postupku).Kad nije iskorišteno pravo na žalbu,istekom roka za žalbu rješenje postaje pravomoćno i izvršno,a protiv njega se više ne može podnijeti tužba radi pokretanja upravnog spora iz razloga što je propušteno koristiti se pravom na žalbu.Protiv zaključka ne može se izjaviti žalba.Zaključak se može pobijati žalbom protiv rješenja kojim se rješava o upravnoj stvari(čl.77.st.5.Zakona o općem upravnom postupku).Službena osoba dužna je u slučajevima vođenja ispitnog postupka na zahtjev stranke rješanje donijeti i dostaviti ga stranci najkasnije u roku od 60 dana od dana podnošenja urednog zahtjeva(čl.101.st.2.Zakona o općem upravnom postupku).Zakon o općem upravnom postupku također navodi da u slučaju da službena osoba u propisanom roku ne donese rješenje i dostavi ga stranci,stranka ima pravo izjaviti žalbu,odnosno pokrenuti upravni spor(čl.101.st.3.).bez obzira na to kad rješenje protiv kojeg je žalba dopuštena bude doneseno,protiv njega stranka uvijek ima pravo izjaviti žalbu u roku od 15 dana od dana dostave rješenja,osim kad je zakonom drukčije propisano.

Zakonom o upravnim sporovima određuje se da se tužbom može zahtjevati donošenje pojedinačne odluke koja nije donesena u propisanom roku(čl.22.st.2).Tužba se podnosi sudu u roku od 30 dana od dostave osporene pojedinačne odluke ili odluke o prigovoru na osporeno postupanje (čl.24. st.1. Zakona o upravnim sporovima).Ako pojedinačna odluka nije dostavljena stranci sukladno

propisanim pravilima o dostavi,tužba se može podnijeti u roku od 90 dana od dana kad je stranka saznala ili je mogla saznati za odluku,a najkasnije 5 godina nakon isteka roka od 30 dana(čl.24.st.3. Zakona o upravnim sporovima).Minimum podataka koji uputa mora sadržavati određen je na gotovo identičan način bez obzira o kojem se pravnom sredstvu radi;stranka mora doznati koji pravni lijek i u kojem roku može iskoristiti,kome se odgovarajući podnesak predaje,tko o njemu odlučuje te-isključivo u slučaju žalbe-iznos pristrojbe(takse) koji stranka plaća za korištenje ovog pravnog lijeka(Šprajc,2004.).

4.FORMA I SADRŽAJ UPRAVNOG AKTA

Kada je riječ o formi upravnog akta,misli se na oblik kojim se izražava sadržaj samog akta. Forma,odnosno oblik upravnog akta,utvrđuje se pravnom normom.Iz navedenog slijedi kako su načini formalnog izražavanja upravnog akta stvar pozitivnog zakonodavstva,dosljedno tome, donosilac upravnog akta može ga donositi samo u onom obliku koji propisuje pravna norma.Pravna norma propisuje pismeni oblik kao glavni način izražavanja upravnog akta.Shodno tome,donošenje upravnog akta u pismenom obliku ima višestruko značenje.Jedno od tih je da obveza donošenja upravnog akta u pismenom obliku pretpostavlja provođenje određene procedure.Također,pismeni oblik akta ide u prilog pravnoj sigurnosti,kao i osobnoj sigurnosti adresata akta s opsegom prava i obveza koja su mu priznata ili određena upravnim aktom.Akt donesen u pismenom obliku za adresata je iznimno pogodan,pošto je dokazivanje onoga što je aktom regulirano olakašano,kao što je olakšano i postupanje prema njegovu dispozitivu i upotrebi pravnih lijekova.I samo odlučivanje u povodu uloženog pravnog lijeka olakšano je kad je akt donesen u pismenom obliku.Konačno i postupak izvršenja upravnog akta olakšava okolnost da je upravni akt u pisanoj formi (Borković, 2002.).Bez obzira na sve navedeno,postoje situacije kada se upravni akti donose usmenim putem. Primjerice,kada je posrijedi slučaj malog značenja,pismeni oblik predstavlja pretjerani formalizam i nepotrebno otežavanje,kao i odugovlačenje rješavanja upravne stvari.Isto tako,usmeni oblik primjenjuje se u situacijama koje zahtjevaju poduzimanje hitnih mjera ili radi otklanjanja neposredne opasnosti za život i zdravlje ljudi ili za imovinu i slične stvari ,Zakon o općem upravnom postupku sadržava odredbe koje se bave tom problematikom.Jedno od rješenja jest mogućnost rješavanja u nekim upravnim stvarima zabilješkom u spisu(čl.99.).Ovdje dolazi do odstupanja od pravila o obliku i sadržaju rješenja,a koja inače idu u prilog zaštiti stranaka i opće zakonitosti.Zbog toga se zabilješkom u spis upravna stvar može riješiti samo u iznimnim

slučajevima.Isto tako,već je spomenuto kako se u rješavanju upravnih stvari,radi ostvarivanja učinkovitosti i ekonomičnosti,Zakon o općem upravnom postupku propisuje da se rješenje može izdati i na propisanom obrascu,koji je također oblik pisane verzije rješenja kojem su forma i dio sadržaja unaprijed određeni.Izdavanje rješenja na obrascima značajno ubrzava rad javne uprave te pridonosi načelu učinkovitosti posebno u okolnostima informatizacije njezina rada(Đerđa,2010.) Također,važno je spomenuti situaciju kad je javno tijelo obavezno,bez odgode, obavijestiti podnositelja zahtjeva pisanim putem;kad obavještava korisnika da je istu informaciju već dobio,a nije protekao rok od 90 dana od podnošenja prethodnog zahtjeva,kad obavještava korisnika da je informacija javno objavljena,kad obavještava korisnika da mu je kao stranki u postupku dostupnost informacija iz sudskih,upravnih i drugih na zakonu utemeljenih postupaka propisom utvrđena,kad obavještava korisnika da za informaciju postoji obveza zaštite odnosno čuvanja njezine tajnosti (čl.23.Zakona o pravu na pristup informacijama).Ovom odredbom objašnjava se situacija kada nema posebnog rješenja,a samim tim ni propisane forme i sadržaja.Dakle,donosilac upravnog akta mora poštivati odredbe o obliku akta,iz čega je jasno uočljivo da ne može svojom voljom odlučivati u kojem obliku odnosno formi će upravni akt biti donesen.Ono što je važno kod odabira forme upravnog akta jest to da upravni akt bude označen kao takav,zbog mnogobrojnih vrsta akata,koji su ranije navedeni,označavanje da je posrijedi upravni akt ima izuzetnu vrijednost.Ta vrijednost posebno dolazi do izražaja kada su u pitanju razlike između upravnog akta i konkretnih akata uprave koji nemaju karakter upravnog akta,već predstavljaju oblik javne isprave,primjerice uvjerenje-posvjedočenje.U novije se vrijeme učestalo službeno publiciraju upravni akti doneseni od strane različitih javnopravnih organa a koji ne udovoljavaju propisanim zahtjevima glede sadržaja i forme upravnog akta(Šprajc,2004.)

Kada su u pitanju vrste upravnih akata,forma i sadržaj upravnog akta i ovdje igraju važnu ulogu ,naime kod upravnih akata koji su u svim svojim dijelovima pravno vezani,pravna norma propisuje način ponašanja donositelja upravnog akta pri donošenju samog akta.Točnije,utvrđena je nadležnost donositelja,procedura donošenja akta,oblik akte te njegov sadržaj.Kod akata u kojima je sadržana diskrecijska ocjena,donositelju akta dopušteno je pravnom normom da konkretnu stvar riješi birajući između više mogućnosti koje su mu ponuđene kao pravno jednake po vrijednosti.No ne treba izostaviti kako i kod akata s diskrecijskom ocjenom,postoje dijelovi koji su strogo pravno vezani.Jedino se izbor između dozvoljenih mogućnosti obavlja prema slobodnoj ocjeni,pri čemu se donosilac upravnog akta,vodeći računa o javnom interesu,rukovodi razlozima svrhovitosti.Razlika između tih dviju vrsta je ta što kod upravnih akata koji su u svim svojim dijelovima pravno vezani,

svi dijelovi akta podliježu kontroli zakonitosti,dok kod akata u kojima je sadržana diskrecijska ocjena kontroli zakonitosti podliježu samo pravno vezani dijelovi akta,a diskrecijska ocijena kao pravno nevezani dio,ne može biti predmet sudske kontrole zakonitosti.

Kao što je ranije navedeno,rješenje predstavlja centralni akt našeg upravnog postupka-a time i jedan od ključnih akata čitavog našeg upravno pravnog sustava-čijem su sadržaju i formi posvećene brojne norme unutar Zakona o općem upravnom postupku.Rješenje se donosi u pisanom obliku (čl.97.st.1.Zakona o općem upravnom postupku).Iznimno,rješenje se može donijeti i u usmenom obliku kad je potrebno poduzeti hitne mjere radi osiguranja javnog reda i sigurnosti,radi otklanjanja neposredne opasnosti za život i zdravlje ljudi ili imovini veće vrijednosti(čl.97.st.2.Zakona o općem upravnom postupku).Sadržaj rješenja,također je naveden,rješenje se sastoji od zaglavlja, uvoda, izreke,obrazloženja,upute o pravnom lijeku,potpisa službene osobe i otiska službenog pečata javnopravnog tijela(čl.98.st.1.Zakona o općem upravnom postupku).S obzirom na formulaciju Zakona o općem upravnom postupku,može se zaključiti kako se posebnim zakonima više ne bi trebala otvarati mogućnost izostavljanja nekog od sastavnih dijelova rješenja,nego je to moguće učiniti samo u slučajevima određenim tim zakonom(Đerđa,2010.).Zaglavlje rješenja treba sadržavati grb i naziv "Republika Hrvatska",naziv javnopravnog tijela,klasifikacijsku oznaku i urudžbeni broj te mjesto i datum donošenja rješenja.Klasifikacijska oznaka označava predmet prema sadržaju,godini nastanka,obliku i rednom broju predmeta,dok urudžbeni broj označava stvaratelja pismena,godinu nastanka i redni broj pismena unutar predmeta(čl.46.Uredbe o uredskom poslovanju i Uredbe o natpisnoj ploči i zaglavlju akta tijela državne uprave,lokalne,područne odnosno regionalne i mjesne samouprave te pravnih osoba koje imaju javne ovlasti).Uvod sadržava naziv javnopravnog tijela koje je rješenje donijelo,propis o nadležnosti,osobno ime,odnosno naziv stranke i osoba ovlaštenih za zastupanje,kratku oznaku predmeta postupka te naznaku je li postupak pokrenut po službenoj dužnosti ili na zahtjev stranke.Uvod sadržava i naznaku da su rješenje donijela dva javnopravna tijela ili više nih ili da je rješenje doneseno u ponovljenom postupku ili po presudi suda nadležnog za upravne sporove ili uz suglasnost,potvrdu ili po pribavljenom mišljenju drugog tijela.Kad je upravnu stvar riješilo kolegijalno tijelo,navodi se dan sjednice na kojoj je stvar riješena(čl.98.st.2.Zakona o općem upravnom postupku).Izreka sadržava odluku o upravnoj stvari. Ona je najvažniji i jedini preskriptivni dio rješenja.Upravo je u izreci sadržana odluka o upravnoj stvari na način da je stranci priznato neko pravo ili joj je određena obveza.Izrekom se može utvrditi i prestanak nekog prava ili obveze.Izreka mora biti kratka i određena.Kad odluka sadrži rok, uvjet, namet,pridržaj opoziva ili obvezu sklapanja upravnog ugovora,to mora biti sadržano u izreci.Tako se,primjerice,izrekom može odrediti da rješenje

počinje djelovati od određenog dana,da je za ostvarenje određenog prava stranka dužna prethodno ispuniti neke uvjete,da se određeno pitanje rješava privremeno i sl.Izreka se,također,može podijeliti u nekoliko točaka radi jasnoće i preglednosti.Tako se,primjerice,troškovi postupka uvijek utvrđuju u posebnoj točki izreke,baš kao što se posebno naznačuje i da žalba ne odgađa izvršenje rješenja(Đerđa,2010.).Izreku slijedi obrazloženje rješenja.Obrazloženje sadržava kratko izlaganje zahtjeva stranke,utvrđeno činjenično stanje,razloge koji su bili odlučujući pri ocjeni pojedinih dokaza,razloge zbog kojih nije usvojen koji od zahtjeva stranaka,razloge donošenja zaključka u tijeku postupka te propisi na temelju kojih je riješena upravna stvar.Predviđeni sadržaj obrazloženja rješenja,pak,pokazuje koju vrijednost zakonodavac pridaje javnosti rada upravnih organa ali i pravu stranke na žalbu kojeg je sastavni dio poznavanje razloga-činjeničnih kao i pravnih-na kojima organ temelji svoju odluku (Šprajc, 2004.). Kad žalba ne odgađa izvršenje rješenja,obrazloženje sadržava i pozivanje na zakon koji to propisuje (čl.98.st.5.Zakona o općem upravnom postupku). Ono što je važno kod obrazloženja jest zaštita prava stranaka.Obrazloženje utvrđuje načelo zakonitosti u donošenju rješenja te olakšava nadzor nad zakonitošću i pravilnošću rješenja.Obrazloženje rješenja mora u potpunosti odgovarati sadržaju dispozitiva i s njim se logički poklapati;u suprotnom,nastaje nedvojbeno bitna postupovna pogreška (Šprajc,2004.) Konačno,obrazloženje slijedi uputa o pravnom lijeku.Uputom o pravnom lijeku stranka se obavješćuje može li protiv rješenja izjaviti žalbu ili pokrenuti upravni spor,kojem tijelu,u kojem roku i na koji način,ovaj dio biti će obrađen u sljedećem poglavlju.Rješenje potpisuje službena osoba koja ga je donijela uz naznaku svoje službene dužnosti,iznad osobnog imena. Potpisivanjem rješenja,potvrđuje se njegova autentičnost,odnosno da ga je donio naznačeni donositelj i da je sve što je u rješenju napisano istinito.U slučaju da rješenje potpiše službena osoba javnopravnog tijela koja nije ovlaštena za njegovo donošenje,to predstavlja povredu pravila postupka koja je razlog za obnovu postupka.Otisak pečata uz potpis,u formalnopravnom smislu, rješenje čini javnom ispravom.

Kao što prethodni izvodi pokazuju uređenje forme i sadržaja rješenja izvršeno je pomoću vrlo detaljnih zakonskih i podzakonskih odredbi .To upućuju na zaključak prema kojem su sadržaj i forma rješenja vrlo važna normativna pitanja a istodobno i nužne pretpostavke zakonitog, transparentnog i uspješnog reguliranja konkretnih upravnih slučajeva što i jest jedna od svrha rješenja(Šprajc,2004.).Upravni akt mora u svom sadržaju imati određene elemente radi lakšeg ostvarivanja svrhe zbog koje je sam akt donesen,iznimku od navedenog pravila,predviđa zakon ili propis donesen na osnovi zakona,i u tom slučaju rješenje ne mora sadržavati navedene dijelove. Primjerice posebnu regulaciju sadržaja obrazloženja rješenja navodi Zakon o javnoj nabavi(čl.171.)

u kojem se jasno navodi odlučivanje i dostava odluka; Državna komisija u odluci navodi datum predaje uredne žalbe.Ako državna komisija iz bilo kojeg razloga ne donese i ne objavi odluku u roku iz stavka 2.ovoga članka,u odluci mora obrazložiti razloge kašnjenja.Državna komisija odluke dostavlja javnom objavom na internetskim stranicama Državne komisije.

Važnost forme i sadržaja upravnog akta ponajviše se ogleda u načelu zakonitosti o kojem je ranije bilo govora.Načelo zakonitosti odnosno pravna vezanost upravnog akta ima dvostruku ulogu,prva je da ovlašteni donosilac može donositi upravni akt samo u nadležnosti koju propisuje pravna norma,odnosno pravna vezanost za donosioca upravnog akta znači da je dopustivost autoritativnog istupa donošenjem upravnog akta ograničena utvrđenom pravnom normom.Druga uloga je ta da sam akt mora imati sadržaj i oblik koji odgovaraju uvjetima utvrđenim u pravnom pravilu,to znači da donosilac upravnog akta može odlučivati o pravima i obvezama u konkretnoj stvari samo kad to predviđa pravna norma i na način na koji je to određeno pravnom normom.Iz navedenog jasno je uočljivo kako je ova karakteristika neophodna u donošenju upravnog akta,pogotovo u suvremenim pravnim sustavima uprave.

5.DODACI UPRAVNOM AKTU

Upravni akt sadrži određene dodatke,koji mogu biti osnovni ili dodatni.Oni se unose u sadržaj upravnog akta s obzirom na vezu koju imaju s predmetom o kojemu se samim aktom odlučuje.U teoriji upravnog akta navedeni su sljedeći dodaci: uvjet,namet,rok i pridržaj opoziva. Uvjet predstavlja određenu okolnost čiji je nastup u pravilu neizvjestan,i to je njegova najvažnija karakterstika.Gledajući po načinu na koji uvjet kao dodatak može djelovati u odnosu na akt u kojem je sadržan,uvjeti se dijele na odložne ili suspenzivne,te na raskidne odnosno rezolutne. Odložni je onaj koji za posljedicu ima odlaganje djelovanja upravnog akta,odnosno upravni akt ne počinje djelovati od trenutka donošenja odnosno dostavljanja,već od trenutka izvršenja uvjeta. Nastupom okolnosti koja je predviđena kao uvjet počinje i djelovanje upravnog akta,primjerice rješenje o premještaju na drugo radno mjesto pod uvjetima da se položi stručni ispit.Suprotno od odložnog odnosno suspenzivnog jest upravni akt s raskidnim uvjetom i on stupa odmah,ali nastupom uvjeta prestaje važiti.Dakle,nastajanjem okolnosti koja čini uvjet raskida,upravni akt, njegovo važenje prestaje.Takav prestanak važenja je automatski jer upravni akt prestaje važiti s nastupanjem raskidnog uvjeta,a da u svezi s tim prestankom nije potrebno donositi novi upravni akt.

Sljedeći dodatak je namet,to je posebna vrsta dodatka u upravnom aktu kojim se adresatu propisuje obveza izvršenja neke dodatne činidbe.To je samostalna obveza i njezino ispunjenje ili neispunjenje nema izravnu posljedicu na važenje samog akta.Namet se bitno razlikuje od uvjeta,ako stranka ne izvrši propisani namet,donosilac može,koristeći se svojim ovlastima,namet prinudno izvršiti ili pod određenim uvjetima utvrđenim u pravnoj normi,staviti akt izvan snage.Ali kad se zbog neizvršenja nameta upravni akt stavlja izvan snage,takvo se stavljanje obavlja novim upravnim aktom koji je u tu svrhu potrebno donijeti.Dakle,važno je razlikovati uvjet i namet,upravo zbog njihova različitog utjecaja na sudbinu upravnog akta.Rok je određeno vremensko razdoblje čiji istek ima različit utjecaj na upravni akt u kojemu je rok kao dodatak sadržan.Istekom roka upravni akt ili stupa na snagu ili radi isteka roka prestaje važiti.Kada istekom roka upravni akt stupa na snagu djelovanje upravnog akta odloženo je do trenutka isteka roka,kao i kod odložnog uvjeta.U drugom slučaju upravni akt stupa na snagu odmah nakon donošenja,odnosno dostavljanja,ali istekom roka prestaje važiti,primjerice kao kod raskidnog uvjeta.Razlika između roka i uvjeta je ta što je kod roka izvjesnost pravilo.Kod točno utvrđenog roka otpada tako ona neizvjesnost koja je prisutna kad je u pitanju nastup uvjeta.Ali rok se može u sadržaju upravnog akta kombinirati s uvjetom,pa se neizvjesnost nastupa uvjeta može protegnuti i na nastup roka(Borković,2002.).Pridržaj opoziva čini posebnu vrstu dodatka upravnom aktu.Ovim dodatkom donosilac upravnog akta zadržava sebi pravo da opozove,odnosno stavi sam akt izvan snage.Donosilac upravnog akta može akt opozvati u svako doba,odnosno prema vlastitoj ocjeni ili se takvom ovlasti može koristiti samo uz određene uvjete propisane u pravnoj normi.Kad se koristi pridržaj opoziva,donosilac upravnog akta mora donijeti novi upravni akt kojim će,koristeći se pravom opoziva,staviti izvan snage akt u kojemu je pridržaj opoziva sadržan kao dodatak,dakle pridržaj opoziva pretpostavlja uvijek novi konstitutivni akt.Mogućnost stavljanja dodatka u upravni akt koji se donosi prema slobodnoj ocjeni razmjerno je šira nego kad je riječ o upravnim aktima koji su u svim svojim dijelovima strogo pravno vezani, također ni diskrecijska ocjena nije moguća bez postojanja ovlasti koja izvire iz pravne norme. Diskrecijska ocjena daje se prema javnom interesu i u skladu sa svrhom zbog koje je dana ovlast za takvo ocjenjivanje.Dakle,i u aktu koji se donosi prema diskrecijskoj ocjeni ne mogu se stavljati bilo kakvi dodaci,već samo oni koji su u skladu sa svrhom koja se donošenjem akta mora ostvariti i koja se kao takva može braniti na temelju zakonske ovlasti koja dopušta diskrecijsku ocjenu.Bitno je spomenuti kako nezakoniti dodaci utječu na sudbinu upravnog akta.Ako primjerice dodatak ima veliko značenje za sam akt,nezakoniti dodatak ruši čitav akt.U protivnom,nezakonitost dodatka ne utječe na sudbinu akta,odnosno takav dodatak otpada,a sam akt ostaje na snazi.

6.VREMENSKO DJELOVANJE UPRAVNOG AKTA

Upravni akt proizvodi svoje učinke u vremenu pa je potrebno utvrditi početak i svršetak njegova važenja.Upravni akt proizvodi pravne učinke prema različitim subjektima,prema tome bitno je istaknuti razliku između tih subjekata,prvenstveno između donosioca akta i adresata akta. Upravni akt obvezuje svoga donosioca od trenutka kad ga je poslao stranci.Ali donosilac akta ima mogućnost da akt izmjeni ili povuče i on to u pravilu može učiniti sve dok akt ne dostavi stranci, dakle dve dok akt ne počne djelovati prema stranci,ne obvezuje ni donosioca.Prema stranci upravni akt djeluje tek od trenutka pravilno obavljene dostave.Zbog važnosti dostave,procedura dostave propisana je zakonom.Od trenutka dostave upravni akt počinje djelovati prema stranci,a od tad se računaju i rokovi,primjerice za žalbu i tužbu,stoga je iznimno važno da upravni akt bude dostavljen na propisan način.Propuštanje dostave ili nepravilna dostava sprečavaju nastupanje pravnih učinaka i to bez obzira na okolnost da li je akt ovlašćujuči ili obvezujući prema stranci. Međutim, bezrazložno odbijanje primitka pravilno dostavljenog upravnog akta od strane njegova adresata ne može spriječiti da pravni učinci upravnog akta započnu,ako je dostavljač nakon takvog odbijanja postupio na način kako to propisuju pravila procedure.

Kada je u pitanju prestanak važenja upravnog akta,činjenica je da akt može na različite načine prestati važiti.Prestanak važenja najviše ovisi o karakteru samog akta.Prestanak važenja iskorištavanjem ovlasti koja je podjeljena upravnim aktom odnosno izvršenjem obveze kaja je aktom nametnuta.Činidba stranke jednokratnim izvršenjem ostvaruje svrhu zbog koje je sam akt bio donesen,te nema potrebe da akt i dalje važi.Prestanak akta može usljediti nastupom rezolutivnog uvjeta ili raskidnog roka.To su akti koji sadrže takve dodatke da njihovo nastupanje dovodi do prestanka važenja samog akta.To su primjerice akti kod kojih je donosilac iskoristio pravo opoziva. Dakle,ako je u aktu bio sadržan dodatak-pridržaj opoziva,pa je donosilac akta iskoristio ovlast i opozvao upravni akt,također prestaje važenje upravnog akta. Upravni akt prestaje važiti i kad ga je ovlašteno tijelo stavilo izvan snage,primjerice u povodu redovnih ili izvanrednih pravnih lijekova.U tom slučaju provodi se novi akt koji prijašnji stavlja izvan snage.Naposljetku,važno je razlikovati kad je akt stavljen izvan snage poništavanjem,a kad je ukinut.Poništavanjem akta poništavaju se i sve pravne posljedice koje je akt proizveo od stupanja na snagu,dok kod ukidanja akt prestaje važiti ubuduće.Nadalje,upravni akt prestaje važiti propašću stvari o kojoj je upravnim aktom odlučeno,to se odnosi na akt koji je kao predmet odlučivanja imao ovlasti i dužnosti vezane za određenu stvar. Kod osobnih upravnih akata prestanak može uslijediti smrću stranke,točnije kad se prava i obveze

utvrđene upravnim aktom vezuju strogo za određenu osobu,bez mogućnosti prenošenja na drugu osobu,u tom slučaju smrt titulara ujedno znači i prestanak upravnog akta.Jedan od načina prestanka upravnog akta je i neizvršenje ovlasti koje su podjeljene upravnim aktom.U tom slučaju javljaju se dvije okolnosti,stranka propušta koristiti se ovlašću podjeljenom upravnim aktom,a takvo propuštanje je pravnom normom predviđeno kao razlog za prestanak samog upravnog akta.Obično se u takvim aktima u pravnoj normi predvidi rok u kojemu se stranka može koristiti ovlašću,tako da tek protekom roka dolazi do prestanka važenja akta(Borković,2002.).Konačno,upravni akt može prestati odricanjem od ovlasti koja je stranci podjeljena upravnim aktom.To su ovlasti koje su u isključivom interesu odricatelja a kojih se on može odreći na način da to ne ide na štetu javnog interesa ni interesa trećih osoba.

7.RETROAKTIVNO DJELOVANJE UPRAVNOG AKTA

Retroaktivno odnosno povratno djelovanje upravnog akta znači da akt konstitutivno djeluje na pravni odnos koji je postojao prije nego što je sam akt stupio na snagu.Problematika retroaktivnog djelovanja kod upravnih akata rješava se tako što se praktično svodi samo na pitanje dopustivosti retroaktivnog djelovanja konstitutivnih akata.Naime,deklaratorni akti bi već prema svojoj prirodi trebali djelovati retroaktivno.Samim tim da se deklaratornim aktima utvrđuje pravni odnos ili pravna sitacija koja je postojala prije njihova donošenja,retroaktivno djelovanje takvih akata javlja se kao tipično,ali ne i kao bezuvjetno.Kod konstitutivnih upravnih akata situacija je drukčija,u pravilu,takvi akti djeluju ubuduće,tim aktima se zasniva,mijenja ili ukida neki pravni odnos.Kod tih akata obično se ističe zabrana retroaktivnosti upravih akata,a ta zabrana se opravdava potrebom zaštite objektivne zakonitosti kao i potrebom zaštite prava i interesa stranaka. Retroaktivnost,uistinu,može predstavljati oblik nezakonitosti kad se upravnom aktu bez pravne podloge daje povratno djelovanje.Zabrana retroaktivnosti treba zaštititi stranku od takvog reguliranja unatrag,ali ta zabrana štiti i objektivnu zakonitost kao takvu.Naposljetku konstitutivni upravni akti mogli bi imati retroaktivno djelovanje samo kad to pravna norma koja regulira nadležnost njihova donosioca dopušta.Nasuprot retroaktivnog djelovanja upravnog akta ističe se produženo pravno djelovanje upravnog akta,odnosno anticipirani upravni akti.Kod anticipiranih upravnih akata pravno djelovanje javlja se kasnije nego što bi to normalno trebalo biti.Kao i kod retroaktivnog djelovanja i ovdje postoji mogućnost nezakonitog djelovanja ako pravna norma ne dopušta donošenje takvih akata.Stoga se u teoriji ističu prigovori na mogućnost donošenja upravnih

akata s produženim pravnim djelovanjem bilo zbog povrede vremenske nadležnosti ili pak zbog nezakonitosti motiva kojima se rukovodio donosilac akta pri takvom prijevremenom rješavanju.

8.OBVEZNOST UPRAVNOG AKTA

Jedna od značajki upravnog akta je njegova obveznost,što znači da dispozitiv upravnog akta obvezuje one prema kojima djeluje na način da su subjekti dužni poštivati izreku kojom se odlučuje u konkretnoj upravnoj stvari o pravima i dužnostima.Obveznost upravnog akta nužna je posljedica njegove autoritativnosti,u širem pogledu ta obveznost ne obuhvaća samo adresata već i samog donosioca upravnog akta u smislu što je i njegova dužnost da poštuje doneseni akt dok on važi. Pravna norma ima posebnu važnost time što daje pravnu djelotvornost upravnom aktu čime on obvezuje različite subjekte da poštuju njegovu izreku.Istodobno,pravna norma nalaže donosiocu upravnog akta da u konkretnoj stvari u kojoj je upravni akt donio,prilagodi i svoje djelovanje određenju u dispozitivu akta.Dakle,obveznost upravnog akta djeluje kako prema strankama,tako i prema donosiocu akta.Načelo zakonitosti uprave i ovdje izražava svoju vrijednost.Djelovanje upravnog tijela strogo je utvrđeno općim pravilima i kad upravno tijelo djeluje prema ovlastima koje proizlaze iz pravnog pravila donoseći upravne akte,onda se njima i samo vezuje na način da ne može postupiti drukčije nego što je aktom određeno i to tako dugo dok je akt na snazi. Stoga, zakonitost ne može tolerirati situacije u kojima se obveznost odnosi samo na stranke dok donosilac upravnog akta njome ne bi bio obuhvaćen.Što se tiče sadržajnih djelova upravnog akta,obveznost sječe samo njegov dispozitiv,što je i logično s obzirom na činjenicu da se dispozitivom odlučuje o stvari koja je bila predmet postupka.

9.IZVRŠENJE UPRAVNOG AKTA

Izvršenje je posljednja faza u postupku u kojemu se u konkretnoj upravnoj stvari odlučuje donošenjem upravnog akta.Izvršenju prethodi donošenje upravnog akta,svejedno je da li će on biti donesen u pismenom ili usmenom obliku,u potpunom ili skraćenom postupku,bitno je da nadležno tijelo odluči o upravnoj stvari na način da se njegova odluka može smatrati upravnim aktom. Dakle ,vrijedi pravilo da prema načelu zakonitosti nema mogućnosti pristupanja izvršenju ako u konkretnoj stvari nije prethodno odlučeno,postoji iznimka od tog pravila,ali pod pretpostavkom da

takvu mogućnost predviđa odgovarajuća pravna norma.Nadalje,da bi dispozitiv upravnog akta bio proveden,potrebno je da akt postane izvršan u smislu da je pravno dopustivo upotrijebiti prinudna sredstva radi osiguranja izvršenja onda kad izvršenik propusti izvršiti obvezu dobrovoljno,u cijelosti ili djelomično.Trenutak nastupanja izvršnosti upravnog akta ovisi o različitim okolnostima kao primjerice je li akt pravilno dostavljen,je li protiv akta dopuštena žalba ili ne;zatim,ako je žalba dopuštena ,je li izjavljena u roku ima li ili nema suspenzivno djelovanje i slično.Tako primjerice Zakon o općem upravnom postupku,baš kao i staro izdanje istog zakona,detaljno propisuje uvjete pod kojima prvostupanjsko ili drugostupanjsko rješenje postajalo izvršno;prvostupanjsko rješenje postaje izvršno istekom roka za žalbu ako žalba nije izjavljena,dostavom rješenja stranci ako žalba nije dopuštena,dostavom rješenja stranci ako žalba nema odgodni učinak,dostavom stranci rješenja kojim se žalba odbacuje ili odbija,danom odricanja stranke od prava na žalbu te dostavom stranci rješenja o obustavi i postupku u povodu žalbe(čl.133.st.2.).Drugostupanjsko rješenje kojim se rješava upravna stvar postaje izvršno dostavom stranci(čl.133.st.3.).

Od posebnog je interesa slučaj u kojemu dolazi do prinudnog izvršenja pravnog akta kojim donosilac osigurava ostvarenje cilja zbog kojega je akt bio donesen,uspostavljajući,prinudnim putem,stvarno stanje u skladu s odredbom sadržanom u dispozitivu akta koji se izvršuje.Pošto je ovdje riječ o posebnom odnosu tijela koje provodi prinudno izvršenje prema adresatu akta,a u okviru kojega vršilac vlasti upotrebljava prinudna sredstva radi ostvarivanja činidbe određene upravnim aktom,jasno je da do takvog odnosa može doći samo samo pod strogim uvjetima utvrđenim pravnom normom.Točnije,tijelo koje provodi prinudno izvršenje može tome pristupiti samo ako za to ima ovlasti u zakonu kao i da može upotrijebiti samo ona prinudna sredstva i na način kako to dopušta pravna norma.Javnopravno tijelo koje provodi izvršenje prisilit će izvršenika na ispunjenje obveze iz rješenja novčanom kaznom,ako je izvršenik ne ispuni sam,ako izvršenje putem trećih osoba nije moguće ili je neprikladno za postizanje svrhe izvršenja(čl,142.st.1.Zakona o općem upravnom postupku).Izvršenje se provodi na način i primjenom sredstava koja su najblaža za izvršenika,a dovode do cilja izvršenja (čl.145. Zakona o općem upravnom postupku).Identične odredbe sadržavao je i stari Zakon o općem upravnom postupku.

Što se tiče izvršenja preko trećih osoba,kad je u pitanju zamjenjiva nenovčana obveza,ona se izvršava preko trećih osoba na trošak izvršenika.To je moguće isključivo ako treća osoba može i pristaje izvršiti obvezu umjesto stranke koja propušta da je dobrovoljno izvrši sama.S obzirom na to da umjesto izvršenika obvezu izvršava obvezu izvršava treća osoba,ali na trošak izvršenika,to je za

samog izvršenika zapravo nenovčana obveza,koju je izvršila treća osoba,prerasla u novčanu.Kod prinudnih sredstava,važno je naglasiti da ona dolaze do najvećeg izražaja kod nezamjenjivih nenovčanih obveza.Dakle,kada je riječ o obvezi koju umjesto izvršenika ne može izvršiti nitko drugi.Da bi se osiguralo izvršenje takve činidbe,jedina je mogućnost upotreba prinudnih sredstava.

10.PRAVOMOĆNOST UPRAVNOG AKTA

Pravomoćnost se karakterizira kao procesnopravni institut kojim se onemogućava ponovno odlučivanje o stvari o kojoj je u redovnom pravnom postuku konačno odlučeno. Točnije, pravomoćnost se odnosi na nedopustivost odlučivanja o jednoj stvari koja je konačno riješena i na nezamjenjivost akta kojim je o toj stvari odlučeno.Nedopustivost odlučivanja znači zabranu da stranka postavlja zahtjev za ponovno odlučivanje o stvari koja je konačno riješena kao i zabranu donosiocu akta,ili nekoj drugoj osobi,da o takvoj stvari ponovno odlučuje.Nepromjenjivost akta odnosi se na činjenicu da se akt ne može poništiti,ukinuti ili izmjeniti kad je o stvari konačno odlučeno.Što se tiče važnosti pravomoćnosti,veliku važnost ima u području upravnog akta. Točnije, uvjeti pod kojima nastupa pravomoćnost upravnog akta,odnosno pretpostavke pod kojima dolazi do nedopustivosti stavljanja u rješavanje stvari o kojoj je već konačno odlučeno,utvrđuju se pravnom normom.

U teorijskim raspravama o pravomoćnosti upravnog akta spominju se vrste pravomoćnosti ,posebno se ističu:

a)formalna i materijalna pravomoćnost,

b)subjektivna i objektivna pravomoćnost,

3)apsolutna i relativna pravomoćnost.

Formalna pravomoćnost djeluje prema strankama tako što im onemogućava pobijanje akta koji je stekao pravomoćnost i to redovitim pravnim sredstvima.Materijalna pravomoćnost djeluje prema donosiocu akta na način da mu onemogućava opozivanje,mijenjanje ili stavljanje izvan snage upravni akt kojim je stvar konačno riješena.Materijalna pravomoćnost slijedi nakon formalne, odnosno učinak pravomoćnosti obuhvaća stranke,pa tek onda njegova donosioca.Shodno tome, upravni akt ne može biti materijalno pravomoćan ako nije ujedno i formalno pravomoćan. Objektivna i subjektivna pravomoćnost štite prava i interese stranaka.Objektivna pravomoćnost onemogućava rješavanje o stvari o kojoj je već odlučeno,i to u pravilu,bez obzira na način na koji je

odlučeno.Subjektivna pravomoćnost zabranjuje diranje u akt,prema tome i ponovno odlučivanje o stvari ako bi se time diralo u stečena prava stranke.Dakle,subjektivna pravomoćnost prvenstveno štiti subjektivna prava koja je stranka stekla samim aktom.Apsolutna i relativna pravomoćnost razlikuju se u tome da li je svrha pravomoćnosti u procesnoj ekonomičnosti,kad je riječ o apsolutnoj pravomoćnosti,ili pravomoćnost doprinosi pravnoj sigurnosti,točnije,zaštiti pravnih interesa stranke,pa je tad riječ o relativnoj pravomoćnosti.Konačno,važno je naglasiti kako i ovo pravilo nailazi na iznimke,primjerice pravomoćnost ne može biti prihvaćena na način koji bi isključivao bilo kakvu mogućnost diranja u pravomoćni akt.Načelo pravomoćnosti koje bi značilo apsolutnu neizmjenjivost upravnog akta,moglo bi,u pojedinim situacijama,posebno kod pogrešnih upravnih akata,ići na štetu objektivne zakonitosti javnog interesa pa i interesa stranaka. Objekt pravomoćnosti jest sam upravni akt,ali s naglaskom na njegov najvažniji dio-dispozitiv.Dakle,akt postaje pravomoćan samo kad je konačno riješeno o stvari koja je bila predmet postupka i to samo njegova izreka koja sadrži odlučenje o pravima i dužnostima. Kao subjekti pravomoćnosti javljaju se prvenstveno donosilac upravnog akta a potom stranke u postupku u kojem se o stvari odlučuje.

10.1.PRAVOMOĆNOST,KONAČNOST I IZVRŠNOST

Važno je ne poistovjećivati pravomoćnost sa konačnošću ili izvršnošću akta.Konačnost znači da je postupak donošenja upravnog akta završen,te konačnost u svim oblicima koristi isključivo žalbu.Vremenski se konačnost javlja prije pravomoćnosti,međutim moguće je da se nastanak konačnosti i pravomoćnosti vremenski podudaraju.Nadalje,važna je razlika između pravomoćnosti i izvršnosti.Izvršnost akta znači da je akt došao u fazu postupka koja omogućava oživotvorenje njegova dispozitiva.Izvršnost znači mogućnost ostvarenja izreke sadržane u dispozitivu akta.Vremenski,izvršnost nastupa prije pravomoćnosti,također moguća je situacija kad se izvršnost i pravomoćnost vremenski podudaraju u nastanku,isto tako postoji mogućnost da se izvršnost javlja nakon pravomoćnosti.U svezi s odnosom izvršnosti i konačnosti važno je istaknuti kako je njihovo istovremeno nastajanje pravilo.Naime,izvršnost i konačnost,u pravilu,se vremenski podudaraju.Međutim,izvršnost može nastupiti prije konačnosti ako žalba nema suspenzivno djelovanje,odnosno kada taj redovni pravni lijek ne odlaže izvršanje akta protiv kojega je izjavljen. Isto tako moguće je da izvršnost nastupi nakon konačnosti,primjerice ako se povodom tužbe ishodi odlaganje izvršenja upravnog akta koji je pradmet tužbe do konačne sudske odluke(Borković,2002.)

11.POGREŠNI UPRAVNI AKTI

Pojam pogrešni upravni akti odnosi se na nezakonite ili pak nepravilne upravne akte.I u jednom i u drugom aktu postoji neka greška,kod nezakonitih upravnih akata oblik pogrešnosti odražava se povredom pravnog pravila iz sustava pozitivnog prava,a kod nepravilnih upravnih akata donosilac je postupio nesvrsihodno sa stajališta javnog interesa pri donošenju upravnog akta. Donošenjem upravnog akta moraju se postići određeni učinci.Donosilac upravnog akta,poštivajući načelo zakonitosti,mora provesti odgovarajuću propisanu proceduru koja prethodi donošenju samog akta,kao što i akt koji donosi mora prema svom obliku i sadržaju odgovarati načelima utvrđenim u pravnoj normi.Odstupanja od toga dovode do pogreške nezakonitosti kao posljedice pogrešne primjene materijalnog ili formalnog prava.Sa stajališta načela zakonitosti tijela državne uprave imaju propisanu nadležnost i proceduru postupanja prema kojoj se ostvaruje njihova funkcija, postupanje u skladu s pravnim pravilima znači ostvarenje načela zakonitosti.Osim toga,definiranjem zbog čega se jedan upravni akt smatra nezakonitim omogućava da se na vrijeme izbjegnu moguće pogreške,dok se propisivanjem sankcija za posljedice nezakonitosti preventivno utječe na donosioca upravnog akta u pravcu zakonitog postupanja.Upotreba snkcija protiv nezakonitog upravnog akta,u pravilu,znači njegovo eliminiranje iz pravnog sustava.Kao što je već navedeno upravni akt je pogrešan i kad je nepravilan.Odnosno,akt može sadržavati pogrešku i onda kada se njime izričito ne vrijeđa pravni propis,ako je nepravilan u tom smislu što njime nije ostvaren onaj cilj koji je donosilac pravnog pravila imao na umu u trenutku kad se odlučio na njegovo donošenje.

11.1.OBUJAM I POSLJEDICE POGREŠNOSTI

Akt s obzirom na konstrukciju i karakter pogreške,može biti pogrešan u cjelosti ili samo djelomično.Kad je akt pogrešan u cjelosti,najčešće se radi o pogrešci u dispozitivu akta,onda se zahvat u povodu redovitih i izvanrednih pravnih sredstava poduzima radi objektivnog stavljanja izvan snage čitavog akta.U situaciji kad je samo jedan dio akta opterećen pogreškom,onda postoji mogućnost da se taj dio anulira na način da se takvim stavljanjem izvan snage ne utječe na ostale dijelove akta.Dakle,u postupku kontrole kod pogrešnih akata neophodno je voditi računa o tome koja je pogreška u pitanju i kako ona utječe na sudbinu akta.Posljedice pogrešaka u upravnom aktu su različite,prema tome,razlikujemo oborive od ništavih akata.Oborivi odnosno rušljivi upravni akti sadrže blažu pogrešku,dakle onu koja je takve prirode da akt i uz nju dobiva svoju pravnu snagu.

Štoviše,oborivi akt zadržava svoju pravnu snagu i postaje neizmjenjiv ako se protiv njega u predviđenom roku na iskoriste dopuštena pravna sredstva odnosno ako se dopustivim pravnim sredstvima ne uspije.Protiv oborivih akata treba se akcijom stranaka ili prema službenoj dužnosti koristiti pravnim sredstvima,bilo redovnim ili izvanrednim,i to u ostavljenom roku te tako nastaviti da oborivi akt bude izmjenjen ili stavljen izvan snage,u protivnom takvi akti postaju pravomoćni. Ništavi upravni akt je onaj s najtežom pogreškom,on čini posebno težak oblik kršenja načela zakonitosti i na pogrešku ništavosti se nadovezuju posebno teške pravne posljedice.Važno je napomenuti da ništavi akt ne može konvalidirati ni protekom vremena.Na takvu ništavost može se svatko pozvati,a akt može biti oglašen ništavim u svako doba,tako da se može smatrati kao da nije ni bio donesen.Oglašavanje ništavim provodi se ili na prijedlog stranke ili prema službenoj dužnosti.Upravo zato što ništavost,kao posljedica pogrešnosti,dovodi do toga da se smatra kao da akt nije ni bio donesen,važno je razgraničiti oborivost od ništavosti upravnog akta.Rješenje će se oglasiti ništavim:

1.ako je doneseno u stvari iz sudske nadležnosti,

2.ako je doneseno u stvari o kojoj se ne može rješavati u upravnom postupku,

3.ako njegovo izvršenje nije pravni ili stvarno moguće,

4.ako se njegovom izvršenju čini kazneno djelo,

5.ako je doneseno bez prethodnog zahtjeva stranke,a na koje stranka naknadno izričito ili prešutno nije pristala,

6.ako sadržava nepravilnost koja je po izričitoj zakonskoj odredbi razlog za ništavost rješenja(čl.128.st.1.Zakona o općem upravnom postupku).

Rješenje će oglasiti ništavim javnopravno tijelo koje ga je donijelo ili koje obavlja nadzor nad tijelom koje ga je donijelo,po službenoj dužnosti ili na prijedlog stranke u svako doba(čl.128.st.2.Zakona o općem upravnom postupku).

Kad se protiv oborivog upravnog akta primjenjuje sankcija ukidanja akta,onda takvo ukidanje ima učinak da se akt stavlja izvan snage na način što njegovo daljnje pravno djelovanje više nije moguće.Ukidanje djeluje ex nunc,odnosno ubuduće,tako da ukinuti upravni akt ne može od trenutka ukidanja više proizvoditi pravne učinke.Poništavanje se koristi za stavljanje izvan snage upravnih akata s težom pogreškom oborivosti,dok se ukidanje provodi kod blažoh oblika greške.Kod ništavih akata dolazi samo do oglašavanja akta ništavim,takvo oglašavanje ima deklaratorni učinak i po svojoj prirodi djeluje *ex tunc*.

Konvalidiranje upravnog akta ima značenje njegovog naknadnog osnaženja.Naime,radi određenih okolnosti eliminira se pogreška sadržana u aktu,pa se smatra da je akt od trenutka donošenja valjan, primjerice ako je akt donesen bez prijedloga stranke,a na koji je ona kasnije na izvjestan dopustiv način pristala.Konvalidiranje je moguće samo kod oborivih upravnih akata.Zbog težine pogreške i posljedica koje iz toga proizlaze ništavi akti ne mogu konvalidirati.

12.PRIMJER IZ PRAKSE 1.

Postupak pred ustavnim sudom:Milan Lekić iz Zagreba podnio je pravodobnu i dopuštenu ustavnu tužbu,protiv rješenja Visokog upravnog suda Republike Hrvatske,kojim je kao nepravodobna odbačena podnositeljeva tužba izjavljena protiv rješenja Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje(u nastavku HZZO).Drugostupanjskim rješenjem odbijena je podnositeljeva žalba protiv rješenja HZZO-a.Prvostupanjskim rješenjem odbijen je podnositeljev zahtjev za naknadu troškova korištenja zdravstvene zaštite u inozemstvu u iznosu od 10.616,07 EUR-a,na teret HZZO-a. Prema dostavnicama koje prilaže prethodno navedenom spisu HZZO-a,podnositelj je drugostupanjsko rješenje osobno zaprimio,dok je dostava tog rješenja za njegovog opunomoćenika u postupku neuspješno poslana,te je isto vraćeno HZZO-u uz obavijest"Naznačena ulica ne postoji".Naime,HZZO je naveo pogrešnu adresu,razmatrana je adresa pogrešno navedena već u samoj dostavnoj naredbi drugostupanjskog rješenja.Ostale relevantne činjenice i okolnosti predmeta razvidne su iz obrazloženja osporenog rješenja Visokog upravnog suda, u kojemu se u bitnome navodi:Tužba se podnosi sudu u roku od 30 dana od dostave osporene pojedinačne odluke ili odluke o prigovoru na osporeno postupanje(čl.24.st.1.Zakona o upravnim sporovima). Tužba se predaje nadležnom sudu neposredno u pisanom obliku,usmeno na zapisnik ili se šalje poštom,odnosno dostavlja elektronički(čl.25.st.1.Zakona o upravnim sporovima).Sud će rješenjem odbaciti tužbu ako utvrdi da je tužba podnesena nepravodobno ili prijevremeno(čl.30.st.1.Zakona o upravnim sporovima)

Kako je iz dostavnice o primitku upravnog akta protiv kojeg se podnosi tužba, priložene spisu predmeta, vidljivo da je tužitelju osporeni akt dostavljen 6. svibnja 2009. godine, rok za podnošenje tužbe istekao je 5. lipnja 2009. godine (petak). Tužba koja je podnesena 26. lipnja 2009. godine, podnesena je po proteku zakonom propisanog roka. Stoga je valjalo tužbu odbaciti kao nepravovremenu na temelju članka 30. stavka 1. točke 1. ZUS-a. Podnositelj nadalje navodi da je

punomoćnik drugostupanjsko rješenje zaprimio 28.svibnja,2009.,pa je zadnji dan roka za pokretanje upravnog postupka istekao 29.lipnja,2009.,pošto je zadnji dan roka bio 27.lipnja,2009.(subota) pa je produžen na 29.lipnja,2009.

Nadalje,podnositelj navodi:

Kad stranka ima zakonskog zastupnika,odnosno punomoćnika,dostava se obavlja zakonskom zastupniku odnosno punomoćniku(čl.138.st.1.Zakona o parničnom postupku).Dostava pismena samo stranci koju zastupa zakonski zastupnik odnosno punomoćnik neće se smatrati urednom ako je dostava izvršena samo stranci, a ne i zakonskom zastupniku odnosno punomoćniku.Kada se dostava izvrši i stranci i njezinom zakonskom zastupniku odnosno punomoćniku, rokovi počinju teći od dana dostave zakonskom zastupniku odnosno punomoćniku, a ne od dana dostave stranci. Ako se dostava izvrši samo stranci koja ima zakonskog zastupnika ili punomoćnika, rokovi uopće ne počinju teći, jer takva dostava nije uredna. Očito je je da je sud u provedenom postupku pogrešno ocijenio činjenicu da je podnositelj ustavne tužbe u predmetnom upravnom postupku imao punomoćnika te da se stoga dostava pismena obavlja punomoćniku podnositelja ustavne tužbe i da računanje rokova ovisi o trenutku dostave pismena punomoćniku podnositelja ustavne tužbe, a ne od trenutka dostave pismena osobno podnositelju ustavne tužbe.

Uzimajući u obzir gore navedeno, razvidno je da u predmetnom postupku nisu bile ispunjene pretpostavke za odbacivanje predmetne tužbe, a sve stoga jer je ista podnesena u zakonom ostavljenom roku od 30 dana od dana zaprimanja osporavanog rješenja.Dakle, punomoćnik podnositelja ustavne tužbe predmetno rješenje zaprimio je dana 28.svibnja.2009. godine te je isti dana 26.lipnja.2009. godine Upravnom sudu Republike Hrvatske podnio tužbu kojom traži poništaj predmetnog rješenja.Zaključno,podnositelj prelaže usvajanje ustavne tužbe,ukidanje osporenog rješenja te vraćanje predmeta na ponovni postupak Visokom upravnom sudu Republike Hrvatske.

U konkretnom je slučaju došlo do računanja roka za podnošenje tužbe Upravnom sudu isključivo od dana dostave rješenja samoj stranci u upravnom postupku, iako je ona u njemu imala punomoćnika. Visoki upravni sud je, usprkos članka 138. stavka 1. Zakona o parničnom postupku propustio utvrditi je li izvršena dostava drugostupanjskog rješenja podnositeljevom punomoćniku te, ako je, kada se to desilo. U konkretnom slučaju, Visoki upravni sud je bio dužan na nesumnjiv način utvrditi način je li i kada podnositeljevom punomoćniku dostavljeno drugostupanjsko rješenje, kako bi mogao utvrditi je li tužba izjavljena protiv toga rješenja pravodobna. Postupajući suprotno toj

svojoj obvezi, Visoki upravni sud je bez ustavnopravno prihvatljivog obrazloženja odbacio podnositeljevu tužbu.

Stoga Ustavni sud ocjenjuje da je podnositelju, zbog proizvoljnog tumačenja i primjene mjerodavnog postupovnog prava, osporenim rješenjem povrijeđeno pravo na pristup sudu, koje je sastavni dio ustavnog prava zajamčenog člankom 29. stavkom 1. Ustava, jer je Visoki upravni sud onemogućio podnositelja u ostvarenju zajamčene sudske kontrole zakonitosti pojedinačnih akata upravnih vlasti i tijela koja imaju javne ovlasti (članak 19. stavak 1. Ustava).Svatko ima pravo da zakonom ustanovljeni neovisni i nepristrani sud pravično i u razumnom roku odluči o njegovim pravima i obvezama,ili o sumnji ili optužbi zbog kažnjivog djela(čl.29.st.1.Ustava Republike Hrvatske). Zajamčuje se sudska kontrola zakonitosti pojedinačnih akata upravnih vlasti i tijela koja imaju javne ovlasti(čl.19.Ustava Republike Hrvatske).Na temelju svega izloženog,odlukom kojom se ustavna tužba usvaja,Ustavni sud ukida osporavani akt kojim je povrijeđeno ustavno pravo.

12.1.PRIMJER IZ PRAKSE 2.

Ustavna tužba podnesena je protiv presude Upravnog suda Republike Hrvatske,kojom je odbijena podnositeljeva tužba u upravnom sporu protiv rješanja Ministarstva obrane Republike Hrvatske.Navedenim rješenjem poništeno je prvostupanjsko rješenje Uprave za obranu Sisak i odbijen podnositeljev zahtjev za priznanje prava na obiteljsku invalidninu iza pokojnog oca. Poništenim rješenjem upravnog tijela prvog stupnja,podnositelju je navedeno pravo bilo priznato,uz obrazloženje da je pokojni otac podnositelja bio aktivni pripadnik gardijske brigade te je smrtno stradao u prometnoj nesreći pri povratku u vojarnu s dopusta.

Tijelo prvog stupnja ocjenilo je da se radi o okolnostima stradavanja na koje se odnosi čl.2.st.2.Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji(u daljnjem tekstu:Zakon);Pod sudjelovanjem u obrani neovisnosti, teritorijalne cjelovitosti, odnosno suvereniteta Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: obrana suvereniteta Republike Hrvatske), u smislu stavka 1. ovoga članka, razumijeva se oružani otpor agresoru i djelovanje u izravnoj svezi s tim otporom (odlazak u postrojbu, na borbeni položaj i povratak).

U postupku revizije prvostupanjskog rješenja ocijenjeno je suprotno - da u konkretnom slučaju nisu ispunjeni uvjeti za priznavanje prava na obiteljsku invalidninu iz članka 52. točke 1. Zakona, jer se

nije radilo o okolnostima stradavanja iz članka 2. stavka 2. Zakona; Članovi obitelji hrvatskog branitelja koji je poginuo, umro ili nestao pod okolnostima iz članka 2. ovoga Zakona ili je od rane, ozljede ili bolesti zadobivene pod tim okolnostima umro u roku od godine dana nakon ranjavanja, ozljede ili bolesti, odnosno najkasnije do 30. lipnja 1997., imaju pravo na obiteljsku invalidninu pod uvjetima i u visini propisanim Zakonom o zaštiti vojnih i civilnih invalida rata, ukoliko ovim Zakonom nije drukčije uređeno.

Ovakvo je stajalište potvrđeno i osporenom presudom Upravnog suda.
Podnositelj, kako ističe u ustavnoj tužbi, smatra osporene odluke suprotnim odredbama članka 19. Ustava Republike Hrvatske,koji je ranije naveden. Tvrdi da se za aktivnu vojnu osobu ima smatrati da je u aktivnoj vojnoj službi i kada se nalazi na odobrenom dopustu, te da se iz osporenih odluka ne vidi zbog čega se okolnosti stradavanja njegovog oca ne bi mogle podvesti pod sadržaj odredbe članka 2. stavka 2. mjerodavnog Zakona,te predlaže ukidanje osporenih odluka. Ustavna tužba je osnovana.

Podnositelj, međutim, ustavnom tužbom osporava presudu Upravnog suda s obzirom na pravnu kvalifikaciju nespornog činjeničnog supstrata (može li se stradavanje aktivne vojne osobe u prometu, prigodom povratka s dopusta na ratište, smatrati stradavanjem u obrani neovisnosti, teritorijalne cjelovitosti i suvereniteta Republike Hrvatske, u smislu članka 2. stavka 2. Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji).
Naime, podnositelj ustavnom tužbom zapravo ne ukazuje na povredu ustavnog prava iz članka 19. stavka 2. Ustava, već se prigovori podnositelja odnose na pogrešnu primjenu zakona u postupku pred sudom nadležnim za kontrolu zakonitosti pojedinačnih upravnih akata, to jest na povredu ustavnog prava koja je počinjena na način da nadležni sud, provodeći kontrolu zakonitosti upravnog akta, protivno zakonu, nije obrazložio svoju odluku, niti sankcionirao nedostatak obrazloženja pobijanog upravnog akta. Ustavni sud je utvrdio da obrazloženje presude ne sadrži niti jedan razlog zbog kojeg Upravni sud utvrđuje zakonitim rješenje nadležnog upravnog tijela, koje se pobija u upravnom sporu.
Također je uočljivo da je Upravni sud propustio utvrditi kako sam pobijani upravni akt ne sadrži razloge zbog kojih je zahtjev podnositelja za priznanje prava na obiteljsku invalidninu odbijen. S obzirom na navedeno, niti iz obrazloženja upravnog akta nije moguće izvesti zaključak o razlozima osporene presude.

Konačno, Upravni sud u konkretnom slučaju nije postupio u skladu sa svojom Ustavom i mjerodavnim zakonom utvrđenom ulogom u kontroli zakonitosti pojedinačnih upravnih akata, čime je povrijedio ustavno pravo podnositelja ustavne tužbe, zajamčeno odredbom članka 19. stavka 2. Ustava.
Odredba stavka 1. članka 19. Ustava, na čiju se povredu podnositelj također poziva, ne sadrži ljudska prava i temeljne slobode zajamčene Ustavom, koja bi se štitila u ustavnosudskom postupku pokrenutom ustavnom tužbom.

12.2.PRIMJER IZ PRAKSE 3.

Predmet u ovom slučaju jest uskrata plaće za zaposlene u nastavi koji nisu ispunili propisane uvjete za izbor u više ili isto zvanje.

Prema starom Zakonu o upravnim sporovima upravni postupak može se voditi samo protiv upravnog akta(čl.6.)
Tužitelji su tužbom pobijali zakonitost dopisa Ministarstva znanosti i tehnologije kojim to Ministarstvo dekanu Pravnog fakulteta u Zagrebu,izvještava da od 1.srpnja.2002.neće isplaćivati plaće za zaposlene u nastavi koji nisu ispunili zakonom propisane uvjete za izbor u više ili isto zvanje i kojima sukladno članku 103.Zakona o visokim učilištima treba prestati ugovor o radu i to za poimenice navedene osobe odnosno tužitelje;Visoko učilište i znanstvenoistraživački institut u sastavu sveučilišta otkazat će ugovor o radu:znanstveniku u znanstvenom zvanju znanstvenog suradnika, višega znanstvenog suradnika i znanstvenog savjetnika ako ne bude izabran u više ili isto zvanje,nastavniku u znanstvenonastavnom zvanju docenta, izvanrednog profesora, ili redovitog profesora ako ne bude izabran u više ili isto zvanje,nastavniku u nastavnom zvanju predavača ako ne bude izabran u isto ili više zvanje,nastavniku u nastavnom zvanju profesora visoke škole i višeg predavača, ako ne bude izabran u isto ili više zvanje,suradniku u suradničkom zvanju mlađeg asistenta, asistenta i višeg asistenta, ako ne bude izabran u više zvanje,ako se javnim natječajem izabere druga osoba(čl.103.st.1.Zakona o visokim učilištima)

Naime,prema ocjeni upravnog suda,osporeni akt odnosno dopis kojim se uskraćuje isplata plaća za zaposlene u nastavi,koji nisu ispunili zakonom propisane uvjete za izbor u više ili isto zvanje,ne

predstavlja rješavanje u kakvoj upravnoj stvari niti se o istom donosi upravni akt protiv kojeg bi bilo moguće voditi upravni spor.

Važno je naglasiti da je ispravna tvrdnja tužitelja da nema pravnog značenja to što osporeni akt nije upravni akt u formalnom smislu,odnosno što nije donesen u formi upravnog akta,jer za prosudbu pravnog karaktera upravnog akta i prema shvaćanju suda nije odlučna njegova forma.
U konkretnom slučaju tužba tužitelja nije odbačena zato što osporeni akt nije donesen u formi upravnog akta nego kao dopis,tužba je zapravo odbačena iz razloga što se osporenim aktom ne rješava o kakvoj upravnoj stvari kako to smatraju tužitelji,već se radi o aktu poslovanja tuženog Ministarstva,a ne o upravnom aktu.

12.3.PRIMJER IZ PRAKSE 4.

Upravni sud rješavao je slučaj u kojem tužitelj osporava zaključak Ministarstva zaštite okoliša,prostornog uređenja i graditeljstva Republike Hrvatske,u kojemu je pogrešno napisano označeno rješenje u izreci netočnim navođenjem pravne osobe i osobe ovlaštene za zastupanje.
Naime,tužitelj u tužbi navodi da je iz rješenja tuženog tijela od 14. veljače 2005., kao i iz osporenog zaključka razvidno da se ne radi o očitoj pogrešci u pisanju i pretipkavanju već da se radi o nepoznavanju trgovačkog prava i načina organizacije pojedinog trgovačkog društva, jer bi u protivnom naziv tužitelja bio dobro napisan ili u obrazloženju ili u izreci presude. Predlaže da Sud tužbu uvaži i osporeno rješenje poništi. Tuženo tijelo dostavilo je odgovor na tužbu u kojem ističe da se radi o ispravci greške u pisanju. Obrazlaže postupak provođenja inspekcijskog nadzora utvrđeno činjenično stanje i mjerodavne propise te predlaže da Sud tužbu odbije. Tužba je osnovana.

U starom Zakonu o općem upravnom postupku,odredbom članka 219. bilo je propisano da tijelo koje je donijelo rješenje odnosno službena osoba koja je potpisala ili izdala rješenje može u svako vrijeme ispraviti greške u imenima ili brojevima, pisanju ili računanju, te druge očite netočnosti u rješenju ili njegovim ovjerenim prijepisima. Ispravak greške proizvodi pravni učinak od dana od kojeg proizvodi pravni učinak rješenje koje se ispravlja. O ispravku se donosi poseban zaključak. Bilješka o ispravku upisuje se u izvornik rješenja, a ako je to moguće u sve ovjerene prijepise dostavljene strankama. Bilješku potpisuje službena osoba koja je potpisala zaključak o ispravku.

Protiv zaključka kojim se već doneseno rješenje ispravlja, ili koji se odbija prijedlog za ispravak dopuštena je posebna žalba.

U konkretnom slučaju tuženo tijelo osporenim zaključkom izmijenilo je dio izreke kao i dio obrazloženja rješenja od 14. veljače 2005. S obzirom na opseg izmjena izvršenih osporenim zaključkom kako su navedene u uvodu obrazloženja ove presude, prema ocjeni Suda ne radi se o ispravku greške u pisanju ili računanju u smislu naprijed navedene odredbe članka 219. stavka 1. Zakona o općem upravnom postupku. Stoga je Sud tužbu uvažio i osporeni zaključak poništio.

13.ZAKLJUČAK

Upravni akt jedan je od najstarijih,najvažnijih ali i najsigurnijih instituta upravnog prava,tom činjenicom nameće se kako su forma i sadržaj upravnog prava jedan od najbitnijih komponenti upravnog akta.Ranije je istaknuto kako je iznimno važno razlikovati upravni akt od konkretnih akata uprave koji nemaju karakter upravnog akta,te sadrže iznimke kada su u pitanju forma i sadržaj istog.Zahvaljujući pravnim normama pitanje forme i sadržaja upravnog akta uređeno je do najsitnijih detalja,odnosno propisan je način ponašanja donositelja upravnog akta,odnosno utvrđena nadležnost donositelja,procedura donošenja,oblik i sadržaj akta.Kada su u pitanju pravne norme,u prvom redu važno je istaknuti Zakon o općem upravnom postupku,zatim Zakon o upravnim sporovima,Zakon o javnoj nabavi,Zakon o pravu na pristup informacijama kao i brojne druge zakone koji svojim odredbama pobliže definiraju pitanje forme i sadržaja upravnog akta.Rješenje kao najvažnija vrsta upravnog akta,označava formu i sadržaj kao neizostavnu komponentu kojoj se dolazi do uspješnog ali i zakonitog reguliranja upravnih slučajeva.Ali,valja napomenuti kako je iz primjera sudske prakse vidljivo da je zakonito i odlučivanje bez posebnog sadržaja ili forme, odnosno bez posebnog rješenja,dakle sadržaj i forma upravnog akta su instrumenti zaštite prava stranaka. Bez obzira na mnogobrojne pokušaje definiranja upravnog akta,jedno je neophodno-upravni akt najvažniji je akt uprave i pogreške u formi ili sadržaju upravnog akta,neupitno ruše kompletnu sliku upravnog akta.Upravni akt jest složen po nekim pitanjima,ali bez obzira na to, upravni akti moraju svojim sadržajem i oblikom ispunjavati normativne uvjete koji su propisane raznim zakonskim i podzakonskim aktima,isto tako se podrazumijeva kako moraju biti valjano objavljeni u skladu s odgovarajućim propisima.Ispunjavanjem uvjeta koji su propisani pravnom normom,osigurava se i dokazuje pravilno i zakonito djelovanje nadležnih upravnih i izvršnih organa.

Potpis studenta: Katarina Jurkovic

Potpis studenta:

LITERATURA:

1.Borković I.:Upravno pravo,Zagreb,Narodne novine d.d.,kolovoz 2002.,str.662.

2. Đerđa D.,Opći upravni postupak u Republici Hrvatskoj,Zagreb,Inženjerski biro,2010.

3.Šprajc I.,O važnosti sadržaja i forme upravnog akta:primjeri iz upravnopravne prakse,Zagreb,2004.,str.150-155.

4. Šprajc I, Upravni postupak prema Zakonu o općem upravnom postupku– predavanje i vježbe, Veleučilište „Nikola Tesla“, 2010.

5.Turčić Z.:Komentar Zakona o općem upravnom postupku,Zakoni o upravnim sporovima,Zagreb,Organizator,2012.,str.573.

PRAVNI IZVORI:

6.Zakon o općem upravnom postupku NN 47/09

7.Zakon o upravnim sporovima NN 20/10,143/12,152/14

8.Zakon o javnoj nabavi NN 90/11,83/13,143/13,13/14

9.Zakon o pravu na pristup informacijama NN 25/13

10.Zakon o ustanovama NN 76/93,29/97,47/09,35/08

9.Ustav Republike Hrvatske NN 56/90 ,135/97, 8/98, 113/00 ,124/00 ,28/01, 41/01, 55/01, 76/10, 85/10,05/14

10.Zakon o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji NN 174/04, 92/05, 02/07, 107/07, 65/09, 137/09, 146/10, 55/11, 140/12, 19/13, 33/13, 148/13, 92/14

11. Zakon o visokim učilištima NN 96/93,34/94